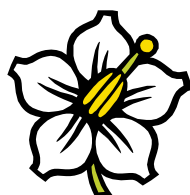

Příloha 1

**VÝZKUMNÝ ÚSTAV
BRAMBORÁŘSKÝ**
Havlíčkův Brod, s. r. o.

DLOUHODOBÁ KONCEPCE ROZVOJE VÝZKUMNÉ ORGANIZACE NA OBDOBÍ LET 2018 - 2022

Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.

V Havlíčkově Brodě dne 04.10.2017

1. ÚVOD

Příprava dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace (dále jen „DKRVO“) vyplývá z Metodiky hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „Metodika17+“) schválené usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2017 č. 107 a je nezbytným podkladem pro poskytnutí institucionální podpory a hodnocení výzkumných organizací (dále jen „VO“).

Tato DKRVO je předkládána **Výzkumným ústavem bramborářským Havlíčkův Brod, s.r.o.** (VÚBHB) jako podklad pro rozhodnutí poskytovatele o poskytnutí institucionální podpory.

DKRVO byla připravena v souladu s Koncepcí výzkumu, vývoje a inovací Ministerstva zemědělství na léta 2016 - 2022 schválenou usnesením vlády ČR č. 82 ze dne 3. 2. 2016 (dále jen „Koncepce VaVal MZe“) a Strategií resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030 (dále jen „Strategie 2030“).

DKRVO představuje obecný rámec činnosti výzkumné organizace na léta 2018 - 2022. Konkrétní činnost VO na příslušný kalendářní rok bude blíže specifikována v příloze rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory na DKRVO.

2. HISTORIE A SOUČASNOST VO

Historie Výzkumného ústavu bramborářského sahá hluboko do první poloviny dvacátého století. Velmi krátce po první světové válce a vzniku Československé republiky začal vyvíjet v roce 1920 činnost soukromý Výzkumný ústav bramborářský, který založil a financoval Ústřední svaz pěstitelů zemáků. V roce 1923 byl již fungující ústav přeměněn na Státní výzkumné ústavy bramborářské. Státní výzkumné ústavy měly, podle iniciátorů jejich vybudování, vědeckou prací podepřít snahu o povznesení pěstování brambor, bramborářského průmyslu (lihovarského, škrobárenského a sušárenského), jakož i hospodářského zužitkování.

Organizační struktura Státních výzkumných ústavů bramborářských po konsolidaci z let 1938 a 1939 zůstala nezměněna až do r. 1951, kdy došlo ke změnám v zemědělském výzkumnictví,

Během dalších let se vnější (začlenění ústavu do různých státních organizačních složek) i vnitřní struktura ústavu (členění na jednotlivé úseky, oddělení, laboratoře) často měnila. V roce 1956 ústav patřil pod Československou akademii zemědělských věd a od ústavu byla odloučena šlechtitelská složka, v roce 1962 ústav, stejně jako i další výzkumné ústavy, spadal do správy ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství. V roce 1969 byl ústav začleněn do nově zřízené České akademie zemědělské, v roce 1974 (po zrušení akademie) opět spadal do správy ministerstva zemědělství a výživy.

V roce 1976 byl ústav součástí výrobně hospodářské jednotky Oseva, šlechtitelské a semenářské podniky v Praze a od roku 1977 patřily k ústavu všechny bramborářské šlechtitelské stanice. Šlechtění brambor tak bylo opět spojeno s bramborářským výzkumem. Vzniklý Výzkumný a šlechtitelský ústav bramborářský zajišťoval jak výzkumnou, tak i šlechtitelskou činnost.

Podstatné změny v novodobé historii nastaly v roce 1990. Nejprve došlo v rámci Osevy opětovně k oddělení šlechtění od výzkumu. Z dosavadního Výzkumného a šlechtitelského

ústavu bramborářského byly vytvořeny jako odštěpné závody státního podniku Oseva dva ústavy – Výzkumný ústav bramborářský a Šlechtitelský ústav bramborářský.

Díky vstřícnosti a pochopení tehdejšího ministerstva zemědělství byla privatizace výzkumné části Osevy vyjmuta z tzv. druhé vlny kupónové privatizace a ústavům byla dána možnost změny právní subjektivity na společnosti s ručením omezeným. K privatizaci Osevy, výzkumného ústavu bramborářského došlo v roce 1994, kdy byl ukončen proces privatizace státního podniku Oseva Praha. Vznikl tak Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod s.r.o. (VÚBHB), který v této podobě působí dodnes. Počátky činnosti soukromého VÚB byly poznamenány nízkým financováním výzkumu v té době. Skončilo přímé a plánovité financování a činnost grantových agentur se teprve rozbíhala. Bylo to velmi složité období, kdy ústav vyvíjel činnost pouze v základních oblastech výzkumu a vývoje. V této době VÚB řešil projekty zejména u Národní agentury pro zemědělský výzkum (NAZV) při Ministerstvu zemědělství (MZe) a v podobném rozsahu i u Grantové agentury České republiky (GAČR). Oživení nastalo až v roce 2003, kdy byla i privátním výzkumným organizacím dána možnost ucházet se ve veřejné soutěži Ministerstva školství, mládeže tělovýchovy (MŠMT) o tzv. institucionální prostředky na výzkumné záměry, určené do té doby pouze na dlouhodobý rozvoj univerzit a státem přímo řízených ústavů. VÚBHB v této soutěži uspěl a od roku 2004 do roku 2010 řešil výzkumný záměr s názvem „Molekulární a technologické základy produkce kvalitních brambor“. Díky výzkumnému záměru byly pořízeny potřebné přístroje, stroje a další zařízení, svoji činnost zahájila nově vybavená laboratoř analytické chemie, byl vytvořen prostor pro rozvoj molekulárních metod detekce patogenů a genetických struktur, práci s geneticky modifikovaným materiálem, nekonvenčních metod šlechtitelských postupů, ověření metod ochrany proti chorobám, škůdcům a plevelům a v neposlední řadě výzkumu v oblasti zdravých prospěšných i škodlivých látek u brambor. Řešení záměru významně přispělo i ke stabilizaci výzkumných pracovníků v nelehké době. Současně se dařilo i v oblasti veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji, oproti minulosti však pouze u NAZV a nově u projektů MŠMT v rámci Národního programu výzkumu či Výzkumných centrech. Po roce 2010 bylo řešení výzkumných záměrů ukončeno a nahrazeno rozdělováním institucionální podpory podle Metodik hodnocení VO prostřednictvím poskytovatele Mze. V rámci VO v gesci Mze dosahuje VÚBHB dlouhodobě mírně nadprůměrného bodového hodnocení.

V současné době naše činnost pokrývá veškeré požadavky na výzkum a vývoj v oblasti brambor a to jak směrem k základnímu výzkumu (spolupráce s univerzitami a ústavy AV ČR) tak zejména směrem k uživatelům formou efektivního transferu výsledků do zemědělské praxe (spolupráce s VO, šlechtiteli a zemědělskými podniky).

Za tím účelem se zúčastňujeme veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji, zejména Národní agentury pro zemědělský výzkum při MZe, Technologické agentury ČR a programu MŠMT Inter Excellence, v mezinárodním měřítku programů Horizon 2020.

Témata v současné době řešených nebo navrhovaných projektů se týkají geneticko-šlechtitelské a technologické oblasti. V první oblasti se zaměřujeme na inovace a validace nových diagnostických biotechnologických metod a postupů pro získání a udržování zdravých šlechtitelských materiálů bramboru (NGS, PCR macroarray), využití MAS (marker assisted selection) pro tvorbu nových genotypů včetně uplatnění somatických hybridů v technologii tvorby nových šlechtitelských materiálů bramboru, chtěli bychom se věnovat přípravě a ověření komplexu genomových markerů genetických zdrojů bramboru pro šlechtění a rozšíření genofondu bramboru o nové geny rezistence proti viru Y bramboru (PVY) pomocí vzdálené hybridizace. V budoucnu se chceme zaměřit i na progresivní nové šlechtitelské postupy využívající techniku CRISPR-Cas pro cílené zásahy do dědičné

informace. Daří se nám také v oblasti samotného konvenčního šlechtění a tak zpravidla každoročně uvádíme na trh novou odrůdu. Do portfolia VÚB tak nyní patří odrůdy Axa, Linda, Valfi, Valy, Valmont, Valkýra a od roku 2017 i odrůda ValBlue.

V oblasti technologické dominuje rostlinolékařství, kde se zaměřujeme prakticky na všechny škodlivé činitele – patogenní organismy i abiotické vlivy poškozující kvalitu brambor, důraz je kladen zejména na karanténní choroby (v současné době na hnědou hnilobu brambor). Řadu let se úspěšně věnujeme prvkům precizního zemědělství, výživě a hnojení a v poslední době otázkám eroze a problematice obsahu organické hmoty v půdě. Úspěšný je výzkum zaměřený na využití kapkové závlahy s fertigací v podmínkách sucha vyvolaných změnami klimatu. Řada výsledků našla uplatnění v technologii Integrované produkce konzumních brambor, která již brzy bude zakotvena v legislativě a bude efektivně využívána pěstiteli s pozitivními dopady na spotřebitele.

Transfer výsledků do praxe je nastaven velmi efektivně, a to díky vlastnímu Poradenskému svazu Bramborářský kroužek z.s., který sdružuje téměř padesát předních pěstitelů brambor v ČR. Vedle toho využíváme poradenský systém Mze v rámci Národních dotací. Nejčastější formou transferu jsou certifikované metodiky, ověřené technologie a předávání poznatků na pravidelných workshopech - VÚB každoročně pořádá čtyři a dalších minimálně deseti se aktivně zúčastňuje. Pravidelně se také zúčastňujeme výstav, vědeckých konferencí u nás i v zahraničí, kde VÚB je zastoupen v prestižní organizaci EAPR (Evropská společnost pro výzkum brambor)

3. VIZE

Vize Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod se plně ztotožňuje s vizí Konceptu VaVal Mze i Strategií 2030. Aktivně zasahuje do všech tří klíčových oblastí, ale nejvíce je realizována v klíčové oblasti udržitelného zemědělství, konkrétně rostlinné výroby. Základní vizí VÚBHB je trvalé zabezpečení kvalitních brambor jako základní potraviny, zvýšení konkurenceschopnosti pěstitelů a producentů, zvýšení kvality přírodních zdrojů a ochrany životního prostředí, a to prostřednictvím pokročilých postupů a technologií. Konkrétně se jedná o tvorbu výchozích šlechtitelských materiálů s vyšší užitnou hodnotou díky rezistenci k biotickým a abiotickým faktorům, a to prostřednictvím inovovaných technik. Dále o výzkum a realizaci integrovaných technologií pěstování brambor s využitím prvků precizního zemědělství, resp. variabilní aplikace přípravků na ochranu rostlin a hnojiv. Větší důraz, než v minulém období budeme klást na technologii šetrné sklizně, posklizňové úpravy a zejména skladování. V rámci klíčové oblasti udržitelného hospodaření s přírodními zdroji se v pěstitelských technologiích budeme zabývat možnostmi poklesu znečištění vod z bodových zdrojů, efektivními způsoby dodání organické hmoty do půdy a možnostmi omezení vodní eroze. Udržitelná produkce potravin je zastřešující klíčovou oblastí, v které se budou koncentrovat výsledky našeho výzkumu. Cílem je zabezpečení soběstačnosti v produkci kvalitních konzumních brambor, a to v souladu se Strategií 2030. V neposlední řadě budeme mít na zřeteli potravinovou bezpečnost, zejména stanovení postupů ke snížení obsahu škodlivých látek, které vznikají u smažených výrobků z brambor.

4. CÍLE DKRVO

Předmětem činnosti Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod, s.r.o. bude aplikovaný výzkum v oblasti šlechtění, pěstování a užití brambor včetně transferu získaných výsledků do praxe. Centrem zájmu budou rovněž další hlíznaté rostliny (topinambur).

Náplní bude plnění níže uvedených cílů, které zasahují do oblastí geneticko-šlechtitelské, technologické a zpracovatelské

Mezi hlavní cíle bude patřit tvorba perspektivních výchozích genotypů a jejich využívání pro šlechtění nových odrůd s parametry, splňujícími nároky na moderní sortiment bramboru s vyšší odolností vůči biotickým a abiotickým činitelům, se zvláštním zaměřením na odolnost proti plísni bramboru, virovým chorobám, aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru, na suchovzdornost, a to při zachování kvalitativních a kvantitativních znaků na konkurenceschopné úrovni. Užší ambicí pak je vytvořit genotyp vhodný pro pěstování v biokvalitě. Budou uplatňovány geneticko-šlechtitelské systémy přípravy bezvirových šlechtitelských materiálů pro novošlechtění a udržovací šlechtění bramboru s využitím biotechnologických a virologických přístupů. Budou ověřeny možnosti využití NGS (next-generation sequencing) pro komplexní diagnózu patogenů bramboru. Pomocí NGS, budou především hledány nové viry nebo jejich kmény a získány jejich částečné nebo kompletní genomové sekvence. Budou vyvíjeny nové metody diagnostiky původců chorob a škodlivých organismů se zaměřením na rychlejší, citlivější a vysoce specifické diagnostické metody. Pomocí biotechnologických postupů a metod budou dále zhodnoceny pracovní kolekce genetických zdrojů dalších druhů perspektivních plodin, dlouhodobě uchovávaných v podmínkách in vitro. Tyto kolekce byly založeny při řešení mezinárodních projektů. Jedná se především o zdroje významných potravinářsky a farmaceuticky využitelných látek.

Pozornost bude dále věnována bezsubstrátové technologii pěstování - aeroponii. V případě brambor je velmi perspektivní zejména u novošlechtění, udržovacího šlechtění a množení sadby. Cílem výzkumu budou následující oblasti: odrůdová specifičnost, interakce genotyp-faktory prostředí, fyzikální a chemické vlastnosti roztoku živin a jeho změny v průběhu aeroponického cyklu, využití různých typů výchozích materiálů, efektivní hustota rostlin, interval postupné sklizně, metody skladování hlíz z postupné sklizně, využití biotechnologických stimulačních preparátů, automatizace pěstování (polo-autonomní aeroponické jednotky).

V rámci technologické oblasti bude patřit k hlavním činnostem zlepšení technologických postupů zpracování půdy a zakládání porostů brambor s důrazem na přesnou a cílenou aplikaci minerálních dusíkatých hnojiv pro lepší využití živin rostlinami a nižší ztráty dusíku vyplavováním. Pro naplnění cíle bude využito prvků precizního zemědělství, zejména v souvislosti s používáním vybraných pevných minerálních hnojiv kapalných pesticidů. Součástí bude založení a vyhodnocení pokusů s aplikací digestátu ze zemědělské bioplynové stanice jako hnojiva pro brambory, nebo využití meziplodin v osevních postupech s pěstováním brambor.

Výzkum bude rovněž cílen na postupy zabezpečující stabilizaci produkce brambor v podmínkách výkyvů průběhu počasí a klimatických změn. Jednat se bude o vývoj ekonomicky efektivního systému závlahy použitelného při pěstování brambor v bramborářské oblasti. Komplexnost řešení bude zajištěna provázaností problematiky závlah s postupy v aplikaci dusíkatých hnojiv při pěstování brambor.

Řešení bude zaměřeno na udržení produkčních vlastností půd, zejména omezení degradace půd způsobené vodní erozí, ztrátou stabilní organické hmoty a utužením půdy v osevních sledech s bramborami. Dále bude výzkumem nových agrotechnických postupů

omezujících difúzní znečištění vod přispívat k udržitelné intenzivní zemědělské produkci brambor jako nejvýznamnější zeleniny

Cílem řešení bude také uplatnit a prostřednictvím pokročilých postupů zdokonalit technologie integrovaného pěstování brambor. Bude řešena integrovaná ochrana proti nejdůležitějším škodlivým činitelům u brambor s cílem vypracovat a ověřit účinné efektivní a zároveň ekologicky přijatelné postupy, které sníží ztráty na výnosech a umožní dosažení vysoké kvality hlíz. Současně bude věnována pozornost rezistenci původců chorob a škůdců k přípravkům ochrany rostlin a vypracování antirezistentní strategie v rámci postupů integrované ochrany.

V oblasti ochrany brambor proti plevelům budou ověřovány možnosti regulace obtížně hubitelných plevelů. Mezi tyto plevele patří i nově se šířící druhy z teplejších oblastí, např. laskavec ohnutý, lilek černý nebo ježatka kuří noha. Vzhledem ke značným odrůdovým rozdílům u brambor na působení škodlivých činitelů bude sledována citlivost odrůd k napadení a reakce na opatření integrované ochrany, která budou přizpůsobena i užitkovým směrům pěstování. Cílem bude řešit především problematiku plísňe bramboru, vločkovitosti hlíz bramboru a stříbřitosti slupky U škůdců vyžaduje řešení problematika mšic jako přenašečů virových chorob v sadbových porostech. Použití insekticidů není dostatečně účinné, zejména proti přenosu viru Y. Navíc v populacích těchto přenašečů je častá rezistence k řadě insekticidů. Významně se v posledních letech u brambor zvýšily škody způsobené drátovci. Problematika vyžaduje řešení metod ochrany, které nejsou dosud zpracovány.

V oblasti skladování bude řešení zaměřeno na minimalizaci fyziologických ztrát úspornějším regulačním systémem ventilace s nižší intenzitou provětrávání.

Poslední oblastí bude optimalizace technologie pěstování topinamburu pro produkci hlíz za účelem získávání inulinu. Veškerá spotřeba inulinu v ČR je dosud řešena dovozem. Bude ověřena technologie zpracování hlíz topinamburu pro získání inulinu a odvozených produktů. Dalším cílem řešení bude využití nadzemní hmoty topinamburu jako alternativního zdroje substrátu pro zemědělské bioplynové stanice. Pro ekonomickou bilanci je v tomto případě důležitá produkce biomasy, která závisí nejen na zvoleném genotypu, ale i technologii pěstování.

Dalším cílem záměru je v průběhu řešení shromáždění informací a ověření možností produkce i dalších, v našich podmínkách netradičních hlíznatých okopanin. Účelem pěstování těchto plodin je převážně jejich potravinářské využití.

4.1 Celkové výstupy DKRVO za období let 2018 – 2022

a) dle klíčové oblasti změn B: Excelence zemědělského výzkumu Konceptce VaVal MZe

Druh výstupu	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Jimp. (Q1 a Q2)	2		2	6	5	15
P	1					1
CELKEM	3		2	6	5	16

b) dle RIV

Druh výstupu	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Publikační výstupy – ostatní	8	11	13	15	13	60
Aplikované výsledky – ostatní	12	11	20	16	20	79
Ostatní	13	14	15	17	16	75
CELKEM	33	36	48	48	49	214

4.2 Dosavadní výstupy za období let 2012 – 2016

Druh výstupu	2012	2013	2014	2015	2016	Celkem
Jimp.	2	3	2	2	0	9
z toho Q1 a Q2	0	0	0	1	0	1
Jsc	1	0	0	1	0	2
Jrec.	8	8	5	4	3	28
B	0	3	0	0	0	3
C	0	0	1	0	0	1
D	1	3	2	2	2	10
P	0	1	0	0	1	2
G	4	1	10	7	5	27
H	0	0	0	0	0	0
N	3	3	2	1	3	12
Z	5	3	5	2	2	17
F	3	4	1	0	1	9
R	0	0	0	0	1	1
A	0	0	0	0	0	0
M	0	0	0	0	0	0
W	1	1	1	1	1	5
O	2	6	13	13	19	53
CELKEM	30	36	42	33	38	179

4.3 Nejvýznamnější výstupy za období let 2012 – 2016

Jimp (Q2)

- PAZDERŮ, K. - HAMOUZ, K. – LACHMAN J. - KASAL, P. Yield potential and antioxidant activity of potatoes with coloured flesh. Plant, Soil and Environment. 2015, roč. 61, č. 9, s.417-421. ISSN 1214-1178.
- SEDLÁKOVÁ, V. - DEJMALOVÁ, J. - DOLEŽAL, P. - HAUSVATER, E. - SEDLÁK, P. – BAŠTOVÁ, P.): Characterization of forty-four potato varieties for resistance to common scab, black scurf and silver scurf. Crop Protection., 2013, 48: p. 82 – 87.

P

- MAYER, V. - VACEK, J. - DOVOL, J. - NOVÁK, J. Protierozní kultivační zařízení. Patentový spis CZ305865
- PTÁČEK, J. – DOMKÁŘOVÁ, J. – MATOUŠEK, J.: Reakční směs pro molekulární detekci viroidu vřetenovitosti hlíz bramboru pomocí kvantitativní RT-PCR. Zapsal Úřad průmyslového vlastnictví, datum přihlášení 04. 05. 2012, číslo zápisu 303801, datum zápisu 27. 03. 2013

Z

- DOMKÁŘOVÁ, J. – HORÁČKOVÁ, V. – VOKÁL, B. – KUŽEL, V. – KRPÁLKOVÁ, A. – DĚDIČ, P. – PTÁČEK, J. – ŠVECOVÁ, R. – ŠIMKOVÁ, D. – GREPLOVÁ, M. – POLZEROVÁ, H.: Odrůda bramboru Valy, číslo šlechtitelského osvědčení 452012
- DOMKÁŘOVÁ, J. – HORÁČKOVÁ, V. – VOKÁL, B. – KUŽEL, V. – KRPÁLKOVÁ, A. – DĚDIČ, P. – PTÁČEK, J. – ŠVECOVÁ, R. – ŠIMKOVÁ, D. – GREPLOVÁ, M. – POLZEROVÁ, H. :Odrůda bramboru Valmont, číslo šlechtitelského osvědčení 532015 (2015)* předáno MZe do RIV v databázi chybí
- KASAL, P. - ČEPL, J: Odrůda topinamburu Zlata : ochranná práva k odrůdě, číslo šlechtitelského osvědčení 62/2014 ze dne 6. srpna 2014, vydal ÚKZÚZ Brno, oceněná Zlatým klasem

G

- MYDLIL, V. – VACEK, J. Energeticky úsporný regulační systém větrání, 2013

Nmet

- KASAL,P. - NEVOSÁD,J. - SVOBODOVÁ,A. - VACEK,J. - ČÍŽEK,M. Užití digestátu zemědělských bioplynových stanic ke hnojení brambor. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Výzkumný ústav bramborářský, 2016. 24 s. (*Praktická informace* č. 65). ISBN 978-80-86940-67-0.
- HAUSVATER, E. - DOLEŽAL, P.: Metodika integrované ochrany brambor proti mandelince bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*). Havlíčkův Brod, 2014: Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o , *Praktické informace*, ISBN 978-80-86940-59- 5, č. 53: 20 s.
- HAUSVATER, E. - DOLEŽAL, P. – BAŠTOVÁ, P. – MAZÁKOVÁ, J. – SEDLÁK, P. – PÁNKOVÁ, I. – KREJZAR, V. – LITSCMANN, T.: Metodika integrované ochrany proti plísni bramboru v nových agroenvironmentálních podmínkách. Havlíčkův Brod, 2017: Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o. a Poradenský svaz „Bramborářský kroužek“, z. s. *Praktické informace*, ISBN 978-80-86940-72-4, 48 s.

5. VÝZKUMNÉ ZÁMĚRY

5.1 Uplatnění geneticko-šlechtitelských, biotechnologických a virologických metod a postupů při studiu, tvorbě a využití genetických zdrojů bramboru a dalších druhů perspektivních plodin jako zdrojů pro potravinářské a farmaceutické účely

Abstrakt

Výzkumný záměr bude zaměřen na tvorbu perspektivních výchozích genotypů a jejich využívání pro šlechtění nových odrůd s parametry, splňujícími nároky na moderní sortiment bramboru. K tomu bude uchovávána, hodnocena a využívána široká základna udržovaných genofondů bramboru a původců virových chorob bramboru dostupná v rámci Národního programu rostlin a Národního programu mikroorganismů.

Pomocí tradičních a nekonvenčních postupů budou vytvářeny genotypy bramboru s vyšší odolností vůči biotickým a abiotickým činitelům, se zvláštním zaměřením na odolnost proti plísni bramboru, virovým chorobám, aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru, na suchovzdornost, a to při zachování kvalitativních a kvantitativních znaků na konkurenceschopné úrovni. Užší ambicí pak je vytvořit genotyp vhodný pro pěstování v biokvalitě. U vybraných položek bude charakterizována ploidie a hledisko jejich využití pro MAS (marker asisted selection). Ve spolupráci s CEITEC bude stanovena délka telomer pomocí metody analýzy terminálních restričních fragmentů (TRF). U vybraných linií bude provedena rovněž analýza genů pro katalytickou podjednotku telomerázové reverzní transkriptázy, *TERT*. Budou uplatňovány geneticko-šlechtitelské systémy přípravy bezvirových šlechtitelských materiálů pro novošlechtění a udržovací šlechtění bramboru s využitím biotechnologických a virologických přístupů. Možnosti využití NGS (next-generation sequencing) pro komplexní diagnózu patogenů bramboru budou ověřeny ve spolupráci s ÚMBR. Pomocí NGS, budou především hledány nové viry nebo jejich kmeny a získány jejich částečné nebo kompletní genomové sekvence. Budou vyvíjeny nové metody diagnostiky původců chorob a škodlivých organismů se zaměřením na rychlejší, citlivější a vysoce specifické diagnostické metody.

Pomocí biotechnologických postupů a metod budou dále zhodnoceny pracovní kolekce genetických zdrojů dalších druhů perspektivních plodin, dlouhodobě uchovávaných v podmínkách *in vitro*. Tyto kolekce byly založeny při řešení mezinárodních projektů. Jedná se především o zdroje významných potravinářsky a farmaceuticky využitelných látek.

5.2 Ochrana brambor proti škodlivým činitelům

Abstrakt

V polních pokusech bude řešena integrovaná ochrana proti nejdůležitějším škodlivým činitelům u brambor s cílem vypracovat a ověřit účinné efektivní a zároveň ekologicky přijatelné postupy, které sníží ztráty na výnosech a umožní dosažení vysoké kvality hlíz. Současně bude věnována pozornost rezistenci původců chorob a škůdců k přípravkům ochrany rostlin a vypracování antirezistentní strategie v rámci postupů integrované ochrany. V oblasti ochrany brambor proti plevelům budou ověřovány možnosti regulace obtížně hubitelných plevelů. Mezi tyto plevele patří i nově se šířící druhy z teplejších oblastí, např. laskavec ohnutý, lilek černý nebo ježatka kuří noha.

Nejdůležitější chorobou je plíseň bramboru (*Phytophthora infestans*), která způsobuje významné ztráty na výnosech a také ve skladech hnilobou hlíz. Náklady na ochranu představují 10 – 15 % celkových nákladů na plodinu. Populace původce choroby se velmi rychle adaptují na podmínky klimatu, sortiment pěstovaných odrůd a strategii ochrany. K nejdůležitějším problémům patří změny v populacích patogena odrážející se v jeho epidemiologii, rezistenci k účinným fungicidním látkám a nevyhovujícím metodám prognózy a signalizace.

Aktuálně se zvýšil výskyt a význam terčovité a hnědé skvrnitosti bramboru (*Alternaria solani*, *Alternaria alternata*), která významně zkracuje vegetaci brambor a snižuje výnosy této plodiny. Ochrana dosud nebyla speciálně řešena. Potřeba ochrany proti této chorobě se převážně shoduje se stejným obdobím zásahů proti plísní bramboru. Je proto vhodné a ekonomicky výhodné zaměřit fungicidní programy na obě choroby společně.

Vzhledem ke značným odrůdovým rozdílům u brambor na působení škodlivých činitelů bude sledována citlivost odrůd k napadení a reakce na opatření integrované ochrany, která budou přizpůsobena i užitkovým směrům pěstování. Z chorob bude řešena především problematika vložkovitosti hlíz bramboru (*Rhizoctonia solani*), která významně negativně ovlivňuje kvalitu hlíz a jejíž význam stoupá vlivem vyšších nároků spotřebitelů a působením nevhodné struktury pěstovaných plodin. Ochrana spočívá v agrotechnických opatřeních a v použití fungicidů, které však vyžaduje přesné dodržení technologie aplikace. Obdobným problémem je stříbřitost slupky (*Helminthosporium solani*), která se šíří sadbou, mezi odrůdami chybí výrazné zdroje odolnosti a ochrana dosud spočívá pouze v nepřímých opatřeních. Cílem je vypracovat pro obě tyto významné choroby společnou strategii ochrany.

U škůdců vyžaduje řešení problematika mšic jako přenašečů virových chorob v sadbových porostech. Použití insekticidů není dostatečně účinné, zejména proti přenosu viru Y. Navíc v populacích těchto přenašečů je častá rezistence k řadě insekticidů. Situace vyžaduje řešení v kombinaci stávající ochrany s jinými metodami. Pro praxi je pro ochranu sadbových porostů dále důležité kontinuální sledování náletu mšic do sadbových porostů a monitoring druhového složení. Mandelinka bramborová v posledních letech stále významněji škodí také ve vyšších polohách a tvoří zde i druhou generaci. Velmi rychle vznikají rezistentní populace prakticky ke všem skupinám insekticidů. Je proto nutné řešení ochrany z hlediska antirezistentní strategie se zařazením účinných biologických prostředků.

Významně se v posledních letech u brambor zvýšily škody způsobené drátovci. Problematika vyžaduje řešení metod ochrany, které nejsou zpracovány.

Integrované systémy ochrany brambor proti škodlivým činitelům budou ekonomicky vyhodnoceny.

5.3 Nové postupy v technologii pěstování a posklizňové úpravě brambor

Abstrakt

Výzkumný záměr se bude zabývat vývojem nových postupů v technologii pěstování brambor. V rámci technologických postupů zpracování půdy a zakládání porostů brambor bude kladen důraz na přesnou a cílenou aplikaci minerálních dusíkatých hnojiv s cílem lepšího využití živin rostlinami a nižších ztrát dusíku vyplavováním. Pro naplnění cíle bude využito prvků precizního zemědělství, zejména v souvislosti s používáním vybraných pevných minerálních hnojiv kapalných pesticidů. Součástí bude založení a vyhodnocení pokusů s aplikací digestátu ze zemědělské bioplynové stanice jako hnojiva pro brambory, nebo využití meziplodin v osevních postupech s pěstováním brambor.

Výzkum bude zaměřen též na postupy zabezpečující stabilizaci produkce brambor v podmínkách výkyvů průběhu počasí a klimatických změn. Jednat se bude o vývoj ekonomicky efektivního systému závlahy použitelného při pěstování brambor v bramborářské oblasti. Komplexnost řešení bude zajištěna provázaností problematiky závlah s postupy v aplikaci dusíkatých hnojiv při pěstování brambor.

Pozornost bude věnována také bramborám pro výrobu škrobu, jejichž pěstitelská plocha se v posledních letech v ČR stabilizovala. Cílem v této oblasti bude zvýšení výnosu škrobu inovací pěstební technologie s důrazem na minimální ztráty živin do prostředí.

V oblasti skladování se výzkumný záměr bude věnovat minimalizaci fyziologických ztrát úspornějším regulačním systémem ventilace s nižší intenzitou provětrávání.

Pro stanovení parametrů zvyšování konkurenceschopnosti českého bramborářství budou analyzovány výsledky vybraných pěstitelů brambor s plochou nad 100 ha v časové řadě alespoň tří hospodářských let a porovnány s podobnými výsledky z Německa, Rakouska, nebo jiných zemí EU.

5.4 Půdoochranné postupy pěstování brambor omezující vodní erozi, utužení půdy a difúzní znečištění vod

Abstrakt

Půdní organická hmota tvoří pouze malou součást půdy, významem má však toto množství zásadní dopad. Díky optimálnímu obsahu a kvalitě půdní organické složky je kladně ovlivněn koloběh prvků (sorpcce/uvolňování živin do půdního roztoku), je podpořena biologická činnost (význam pro strukturotvornost a nepřímo o fyzikální stav půdy), optimalizuje se fyzikální stav půdy (infiltrace a retence vody, ale i požadované provzdušnění) apod. Z tohoto důvodu je třeba hospodařit tak, aby se přirozené úbytky půdní organické hmoty vyrovnaly a v dlouhodobém horizontu nedocházelo k pozvolnému, ale stálému snižování obsahu půdní organické hmoty. Péče o půdu samotnou a její organickou součást je klíčem k udržitelnému hospodaření také v budoucnu.

Vodní eroze půdy je jednak vyvolávána kinetickou energií vlastních dešťových kapek, které při dopadu rozbíjí půdní agregáty a uvolněné částice transportují rozstříkem (eroze dešťové kapky) a jednak povrchovým odtokem. Ten u deště nastává teprve po vyčerpání intercepce porostu, retence drsnosti povrchu půdy a především infiltrace půdy.

VZ se bude věnovat udržení produkčních vlastností půd, zejména omezení degradace půd způsobené vodní erozí, ztrátou stabilní organické hmoty a utužením půdy v osevních sledech s bramborami. Dále bude výzkumem nových agrotechnických postupů omezujících difúzní znečištění vod přispívat k udržitelné intenzivní zemědělské produkci brambor jako nejvýznamnější zeleniny.

5.5 Integrace technologie aeroponických a navazujících pokročilých systémů do produkce sadby českých odrůd bramboru

Abstrakt

Aeroponie patří k bezsubstrátovým technologiím pěstování rostlin, kdy je do kořenové zóny v pravidelných intervalech rozprašován roztok živin a aditiv. Postupný vývoj - substrátové metody → hydroponické systémy → aeroponické systémy. Aeroponie není dosud v ČR využívána, v zahraničí se v posledních několika letech začíná rozšiřovat. A to buď v oblastech s populačním boomem a nedostatkem orné půdy (př. vertikální farmy v městských aglomeracích) či ve vyspělých zemědělských ekonomikách z důvodů ekonomických.

V případě brambor je velmi perspektivní zejména u novošlechtění, udržovacího šlechtění a množení sadby, využít lze však i pro pěstování hlíz konzumních či jiného užitného směru.

Výzkum bude s ohledem na dílčí zahraniční zkušenosti zaměřen na oblasti, jejichž porozumění je nutné pro zvládnutí technologie a její efektivní aplikaci v praxi, a to nejen u českých odrůd - odrůdová specifika, interakce genotyp-faktory prostředí, fyz.-chem. vlastnosti roztoku živin a jeho změny v průběhu aeroponického cyklu, využití různých typů výchozích materiálů, efektivní hustota rostlin, interval postupné sklizně, metody skladování hlíz z postupné sklizně, využití biotechnologických stimulačních preparátů, automatizace pěstování (polo-autonomní aeroponické jednotky) atd. K dosažení těchto cílů bude nutné využít komplexní interdisciplinární přístup - souhrn metod: biotechnologické (aeroponie; tkáňové kultury; mikrobiální biopreparáty; fytohormony), klasické agronomické metody (předpěstování rostlinného materiálu; substrátové metody pěstování v technických izolátech a polních podmínkách pro srovnání s aeroponií; skladování hlíz), nedestruktivní metody hodnocení růstových charakteristik rostlin a výnosu, statistické metody (multispektrální analýza, analýza variance), metody analytické chemie (změny fyz.-chem. vlastností roztoku živin v různých vegetačních fázích porostů brambor), imunologické a molekulární metody hodnocení zdravotního stavu, moderní technologické metody (řízený přetlak a systém regulace teplot v technických izolátech, systém detekce a regulace vybraných faktorů), vč. metod automatizovaného řízení provozu.

5.6 Pěstování a užití dalších hlíznatých plodin v podmínkách ČR

Abstrakt

Výzkumný záměr je zaměřen na pěstování méně tradičních hlíznatých plodin, zejména topinamburu hlíznatého (*Helianthus tuberosus* L.). Topinambur je plodina, u níž byl v posledních letech zaznamenán zvyšující se zájem o její pěstování a využití. Pro lidskou výživu spočívá hlavní význam v obsahu inulinu v hlízách. Topinambur je však plodina s možností širokého využití v potravinářství, krmivářství i v produkci biomasy pro energetické využití. Nespornou výhodou pěstování této plodiny jsou nízké, až nulové nároky na chemickou ochranu, což značně minimalizuje dopady pěstování na životní prostředí. Další předností je i příznivá ekonomika pěstování. Řešení záměru vychází z poznatků získaných řešitelským týmem řešením minulých výzkumných projektů. Jedním z cílů je optimalizace technologie pěstování topinamburu pro produkci hlíz za účelem získávání inulinu. Součástí je i výběr vhodných genotypů topinamburu pro dané účely. Na tuto část navazuje ověřování zpracování hlíz topinamburu jako suroviny pro získání inulinu a odvozených produktů. Veškerá spotřeba inulinu v ČR je dosud řešena dovozem. Dále pak finální použití inulinu v potravinářském produktu. Jedním z cílů řešení záměru je optimalizace technologie pěstování topinamburu pro produkci nadzemní hmoty, jako alternativního zdroje substrátu pro zemědělské bioplynové stanice. Pro ekonomickou bilanci je v tomto případě důležitá produkce biomasy, která závisí nejen na zvoleném genotypu, ale i technologii pěstování.

Dalším cílem záměru je v průběhu řešení shromáždění informací a ověření možností produkce i dalších, v našich podmínkách netradičních hlíznatých okopanin. Jedná se o batáty (Povijnice batátová - *Ipomoea batatas*) a jakon (*Smallanthus sonchifolius*). Účelem pěstování těchto plodin je převážně jejich potravinářské využití.

Jakon (*Smallanthus sonchifolius*) je významný pro lidskou výživu z důvodu jeho obsahu inulinu a směsi lineárních beta- oligoglukofruktanů. Důležitý je rovněž obsah vitaminů, minerálních látek a polyfenolů. Nejen hlízy jakonu, ale i nadzemní část obsahuje výrazný obsah antioxidantních látek a to zejména fenolických sloučenin, jako je kyselina chlorogenová a kávová. Z výsledků pokusů ze zahraničí vyplývá, že kumulace antioxidantních látek v listech a hlízách souvisí zejména s termínem sklizně a skladování (popř. sušení nadzemních částí). Dalším faktorem je výběr optimálních genotypů jakonu pro dané účely pěstování. Jedním z cílů zkoumání bude stanovení optimální doby sklizně, kdy obsah polyfenolů bude vykazovat nejvyššího stupně, pro následnou výrobu čajů s antioxidantními účinky. Neméně důležitým cílem bude extrakce inulinu z hlíz jakonu, který by mohl být využit jeho produkci v nepotravinářském průmyslu.

Další netradiční plodinou pro pěstování v ČR je Povijnice batátová (*Ipomoea batatas*), která se s úspěchem pěstuje v okolních státech jako je např. Slovensko a Německo. Batáty jsou hodnotné pro jejich obsah karotenoidů, proteinů, Vitaminů (A,B6,C) a minerálů jako je vápník, draslík a železo. Stejně jako u jakonu je zde významný podíl polyfenolů. Z výzkumů vyplývá, že konzumace hlíz batátů je vhodná zejména jako prevence rakoviny a srdečních onemocnění. Výzkum bude zaměřen především na technologii pěstování v podmínkách BVO, se specializací na přesnou technologii pěstování s následnými doporučeními pro pěstitele. Zároveň budou provedeny rozbory na stanovení celkového obsahu antioxidantních látek v hlízách.

6. SMLUVNÍ VÝZKUM A VÝVOJ

Registrační polní pokusy a pokusy v GEP režimu s přípravky proti plísni bramboru, alternariovým skvrnitostem, vločkovitosti, stříbřitosti slupky, mšicím a mandelince bramborové a proti plevelům

Registračních a demonstračních pokusy zaměřené na herbicidy v bramborách.

Využití aeroponie pro produkci sadbových hlíz.

7. PORADENSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

Poradenské činnosti věnuje Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod maximální pozornost, neboť se jedná o rychlý a efektivní způsob transferu výsledků výzkumu do praxe. Za tím účelem byl založen v roce 1998 Poradenský svaz Bramborářský kroužek, jako Občanské sdružení. Sdružuje téměř padesát zemědělských subjektů – pěstitelů brambor především z oblasti Českomoravské vrchoviny.

Pro své členy zajišťuje řadu poradenských aktivit, jako zasílání pravidelných aktuálních zpráv o výskytu chorob, škůdců a plevelů v porostech brambor a způsobech ochrany proti nim, informace o prognóze a signalizaci plísňě bramboru včetně zpráv z jednotlivých automatických meteorologických stanic, konkrétní doporučení jak, kdy a čím ošetřovat porost brambor, doporučení k ukončení vegetace, správnému termínu sklizně s ohledem na užitkový směr pěstování brambor, poznámky k posklizňové úpravě, skladování a možnosti retardace konzumních brambor, pořádání odborných seminářů se zaměřením na bramborářskou problematiku a možnost individuálních konzultací k problémům pěstování a skladování brambor.

Členové jsou také průběžně informováni o vývoji realizačních cen konzumních brambor na domácím i zahraničním trhu, zejména v zemích EU, o vývoji pěstitelských ploch v ČR i EU a o dovozu a vývozu brambor a výrobků z brambor do ČR.

VUBHB je aktivní ve vydavatelské činnosti. Vydává řadu tiskovin, v kterých poskytuje informace pro odbornou i laickou veřejnost. Nejzdařilejším počinem je řada Praktických informací, určených pro pěstitele, každá je monotematicky zaměřená na určitý problém (např. škodliví činitelé, výživa a hnojení, pěstitelské technologie, stroje a zařízení, skladování ap.). Vydávány jsou od roku 1998 v nákladu zpravidla 2 000 ks. K roku 2017 celkem vyšlo již 68 Praktických informací. Každoročně je vydáván i přehled českých konzumních odrůd brambor. Mimo to jsou vydávány ještě další tiskoviny určené pro veřejnost jako knihy receptů na jídla z brambor, zásady při nákupu brambor, orientace podle varných typů, ap. (např. brožura Máme rádi brambory vydaná za podpory Mze v nákladu 10 000 výtisků). V roce 2013 byla v nakladatelství ProfiPres vydána reprezentativní monografie Brambory. Ve spolupráci s Českým bramborářským svazem je vydáván časopis Bramborářství.

VUBHB realizuje poradenskou činnost také díky podpoře z Národních dotací (titul 9.F.i) a věnuje se i ekonomickému poradenství, které bylo dříve podporované z PRV.

VUBHB každoročně spolupracuje s médii, zúčastní se tiskových konferencí, zástupci VUBHB vystupují v rádiích i televizi, poskytují rozhovory do novin. Detailní přehled této činnosti je uveden na domovském webu www.vubhb.cz v sekci média.

VÚBHB samostatně organizuje ročně tři odborné semináře a na organizaci dvou se spolupodílí. Pracovníci působí jako lektori na dalších odborných seminářích a workshopech, zúčastňují se aktivně tuzemských i zahraničních vědeckých konferencí. Zástupci VÚBHB zpracovávají oponentské posudky na bakalářské, magisterské, doktorandské i habilitační práce, jsou zastoupeni v komisích pro státní závěrečné zkoušky. Zúčastňují se i dalších vzdělávacích činností, jako v oblastech středního školství nebo stravování či přednášky pro veřejnost. Pravidelně se aktivně zúčastňujeme výstav Země Živitelka České Budějovice, Techagro Brno a Zemědělec Lysá nad Labem.

Indikátory	Současný stav	Indikativní hodnota 2018-2019	Indikativní hodnota 2020-2022	Stručný popis
Počet odborných a populárně-naučných aktivit	8	8	8	Workshopy a semináře Prezentace na výstavách
Počet médií využitých k popularizaci výzkumné činnosti	5	5	5	Tiskoviny, propagační materiály, rádia, televize, internet
Počet platforem a jejich činnost	2	2	2	Technologická platforma rostlinných biotechnologií „rostliny pro budoucnost“ Česká technologická platforma pro zemědělství
CELKEM	15	15	15	

8. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE VO VE VAVAI

Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o. má prostřednictvím VÚRV uzavřenu dohody o přidruženém členství v A European Genebank Integrated System (AEGIS). V současné době v AEGIS garantuje uchovávání 143 evropských genetických zdrojů bramboru.

Česká republika 16. 10. 2003 přistoupila ke Smlouvě o uznání mezinárodní právní subjektivity Mezinárodního bramborářského centra (CIP), podepsané v Limě dne 26. 11. 1999. Spolupráci s Mezinárodním bramborářským centrem zajišťuje Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o. gestorským resortem Smlouvy je Ministerstvo zemědělství ČR. Smyslem přístup ČR k uvedené Smlouvě bylo m.j. usnadnit našemu bramborářskému výzkumu získávání nových genových zdrojů a jejich následné využití v oblasti genetiky, šlechtění a fytopatologie, tvorba materiálů s novými typy rezistence, možnost zapojení českých výzkumných pracovníků do výzkumných programů CIP apod. Mezinárodní spolupráce spočívá v každoroční činnosti v rámci projektu EUROBLIGHT, který se zabývá studiem problematiky plísně bramboru a alternariových skvrnitostí.

Indikátory	Současný stav	Indikativní hodnota 2018-2019	Indikativní hodnota 2020-2022	Stručný popis
Počet grantů Horizon 2020 nebo FP9	0	1	1	
Počet zahraničních grantů mimo Horizon 2020 nebo FP9	1	1	1	V roce 2018 podání návrhu projektu EUREKA s německým partnerem na geneticko-šlechtitelské téma
Počet zapojení do projektů ERA NET	0	1	1	
Počet formálních dohod o spolupráci	0	0	0	

Aktivity VO	Specifikace aktivity
Kolektivní členství VO v nevládních mezinárodních organizacích VaVal	European Association for Potato Research
Individuální členství zástupců VO v nevládních mezinárodních organizacích výzkumu a vývoje	European Association for Potato Research, The Potato Association of America
Další formy mezinárodní spolupráce	Potato Working Group při European Cooperative Programme for Crop Genetic Resources Network WG Potato Copa Cogeca

9. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

9.1 Struktura zaměstnanců

Kvalifikační skupina	Počet osob	Pracovní úvazek (FTE)
Vědecko-výzkumný pracovník	21 (82,3%)	17,30
Technik ve výzkumu	19 (86,5%)	16,44
Student	0	0
Režijní zaměstnanec	11 (91,8%)	10,1
CELKEM	51 (86,0%)	43,84

9.2 Lidské zdroje

Ve Výzkumném ústavu bramborářském je nastaven efektivní systém pozitivních motivací. Na prvním místě je faktor hmotné zainteresovanosti a odměňování zaměstnanců.

Zejména pro výzkumné pracovníky, řešitelé projektů a tvůrce výsledku je nastaven další motivační systém, mající oporu v pokynech ředitele – Kariérní řád a Ochrana a uplatňování duševního vlastnictví a způsob nakládání s výsledky ve Výzkumném ústavu bramborářském v Havlíčkově Brodě. Výzkumní pracovníci jsou dále motivováni k tvorbě aplikovaných výsledků, které mají přímé uplatnění v praxi (Nmet, řada Praktické informace VUBHB), více pozornosti však budeme muset v budoucnu věnovat motivaci k tvorbě publikačních výsledků.

Výzkumné týmy jsou motivovány k získání tuzemských a zejména zahraničních projektů nastavenými odměnami za získání projektů.

Nové talenty získává VUBHB na základě vyhledávaných výběrových řízení a pohovorů všech členů správní rady s pozvanými uchazeči.

V motivačním systému nechybí ani stimul k zahájení, úspěšnému průběhu a zakončení doktorandského studia, každý tento stupeň má své vlastní finanční pobídky.

Vedle motivačního faktoru hmotné zainteresovanosti je realizován i faktor morálního ocenění, kdy je uplatňován systém oceňování práce u příležitosti každoročního setkání současných i bývalých pracovníků.

Samozřejmostí je i uplatňování faktoru seberealizace, k čemu je přímo výzkumná práce, založená na řešení výzkumných projektů, předurčena, včetně prezentace výsledků na konferencích, seminářích, workshopech, publikační činností i spoluprací s médii, ale zejména se zemědělskou praxí.

Indikátory	Současný stav	Indikativní hodnota 2018-2019	Indikativní hodnota 2020-2022	Stručný popis
Počet studentů doktorského studijního programu, kde jsou VO konzultačním pracovištěm	2	3	3	VUBHB jako konzultační pracoviště pro studenty doktorského studijního programu ČZU Praha, Mendelovi univerzity Brno a ZF JU Č. Budějovice
Podíl mladých výzkumných pracovníků do 35 let zapojených do výzkumné činnosti	2	3	5	V horizontu pěti let bude nutné přijmout do PP VUBHB 3 – 5 mladých výzkumných pracovníků
Počet návrhů mladých pracovníků do soutěží o ocenění mimořádných výsledků ve VaVal	0	2	2	Každoročně se mladí pracovníci zapojí do soutěže ceny ministra zemědělství pro mladé vědecké pracovníky
Počet a (podíl) zahraničních výzkumných pracovníků zaměstnaných ve VO	0	0	0	
Počet a (podíl) českých výzkumných pracovníků pracujících v zahraničních výzkumných organizacích	0	0	0	

10. FINANČNÍ ZABEZPEČENÍ DKRVO

10.1 Požadovaná výše institucionálních prostředků na DKRVO a další plánové prostředky

Rok	IP ze stát. rozpočtu	ÚP ze stát. rozpočtu	Zahraniční zdroje	Smluvní výzkum	Jiné zdroje (upřesněte) ¹	CELKEM
2018	10127	13727	0	880	0	24734
2019*	10127	13664	2100	990	0	26881
2020*	10127	14159	2100	1200	0	27586
2021*	10127	14348	2100	1315	0	27890
2022*	10127	14579	2100	1330	0	28136

Veškeré prostředky uvedeny v tis. Kč

Institucionální podpora je plánována v objemu roku 2017, další údaje jsou pouze indikativní, účelové prostředky vychází z předpokladu setrvalé úspěšnosti v národních soutěžích aplikovaného VaV, zejména NAZV a TAČR. Zahraniční zdroje jsou odrazem potencionálního úspěchu v soutěžích mezinárodního výzkumu EUREKA, HORIZON 2020 a IRA SME. Meziroční navýšení nákladů se předpokládá až díky úspěšnému hodnocení VO VUBHB podle zásad Metodiky 17+.

11. ZÁVĚR

Splnění a realizace vize obsažené v DKR Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod přispěje k naplnění vize Koncepce VaVal Mze i Strategie 2030, a to ve všech třech klíčových oblastech. Bude zabezpečena trvalá a udržitelná produkce kvalitních brambor jako základní potraviny, zvýšena konkurenceschopnosti pěstitelů a producentů, zvýšena kvalita ochrany přírodních zdrojů a životního prostředí, a to prostřednictvím pokročilých postupů a technologií.

Cílem je zabezpečení soběstačnosti v produkci kvalitních konzumních brambor, a to v souladu se Strategií 2030. V neposlední řadě budeme mít na zřeteli bezpečnost potravin.